

**ДОРНОД АЙМГИЙН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРАЛ, ЗАСАГ
ДАРГЫН
ТАМГЫН ГАЗРЫН 2020 ОНЫ 3 ДУГААР САРЫН МЭДЭЭ**

ТЭРГҮҮЛЭГЧДИЙН ХУРАЛДААН:

Аймгийн иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын Тэргүүлэгчдийн **03 (65)** дугаар хуралдаан 2020 оны 03 дугаар сарын **02** -ны өдөр хуралдаж, Зарим хүмүүсийг Төрийн дээд шагнал, одон медалиар шагнуулах тухай, 2020 онд ОНХС, АЗС, БОХНСЗ болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр Дорнод аймагт хийгдэх хөрөнгө оруулалт, худалдан авах ажиллагааны талаарх мэдээлэл, “Сүм хийд байгуулах зөвшөөрөл олгох журам” батлах тухай, Аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын дэргэдэх Иргэний зөвлөлийн гишүүдийн хугацааг сунгах, нөхөн томилох тухай, Ээлжит 14 дүгээр хуралдаанаар хэлэлцэх асуудлыг дэмжих тухай асуудлуудыг тус тус хэлэлцэн батлав.

ХУРЛЫН ХУРАЛДААН

Аймгийн иргэдийн төлөөлөгчдийн 03 дугаар сарын 02-ны өдөр хуралдаж дараах асуудлуудыг хэлэлцэв.

Хуралдаанаар:

1. Иргэнд 2020 онд өмчлүүлэх газрын хэмжээ, байршил, зориулалтыг тогтоох тухай.
2. Газрыг улсын тусгай хэрэгцээнд авах саналын тухай
3. Аймгийн байгалийн нөөц газар болон орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хамгаалалтын захиргаа байгуулах тухай дүрмийн танилцуулга
4. Бэлчээр хамгаалах, малын шилжилт хөдөлгөөнийг зохицуулах журмын танилцуулга
5. Орон нутгийн концессын зүйлийн жагсаалт батлах тухай /Цагаан-Овоо, Чулуунхороот, Хөлөнбуйр сумдын төвд “Халаалтын зуух шинээр барьж, дулаан хангамжийн нэгдсэн сүлжээнд холбох/
6. Тогтоолд өөрчлөлт оруулах тухай/

Хоёр. ХЯНАЛТ, ШИНЖИЛГЭЭ ҮНЭЛГЭЭНИЙ ЧИГЛЭЛЭЭР:

Монгол Улсын Засгийн газрын 2017 оны 89 дүгээр тогтоолын хэрэгжилтийг хангах зорилгоор Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газарт хүргүүлэх аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын 2019 оны үйл ажиллагааны тайланг 90.3 хувийн биелэлттэй хүргүүллээ. Үүнээс: Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилтийн үнэлгээ 90.1 хувийн биелэлттэй, байгууллагын чиг үүргийн үзүүлэлтийн үнэлгээ 92.8 хувийн биелэлттэй, байгууллагын нээлттэй байдлын үнэлгээ 89.2 хувийн биелэлттэй тус тус үнэлэгдсэн.

ГУРАВ. ТӨСВИЙН ОРЛОГЫН ТАЛААР:

ТӨСВИЙН ОРЛОГЫН ТАЛААР:

Орон нутгийн нийторлого 21970.6 сая төгрөг төлөвлөгдсөнөөс 21346.9 сая төгрөг, үүнээс татварын орлого 4784.3 сая төгрөг төлөвлөгдсөнөөс гүйцэтгэл нь 5424.4 сая төгрөгт хүрч 640.1 сая төгрөгөөр давж, татварын бус орлого 17186.3 сая төгрөг төлөвлөгдсөнөөс гүйцэтгэл нь 17012,4 сая төгрөгт хүрч 173.9 сая төгрөгөөр тасарлаа.

Орон нутгийн төсвийн нийт орлого

/төгрөгөөр/

ҮЗҮҮЛЭЛТ	Төлөвлөгөө /өссөндүнгээр/	Гүйцэтгэл /өссөндүнгээр/	Өөрчлөлт	
			Тоо	Хувь
002 ОРОН НУТГИЙН ОРЛОГО	21,970,670,700.00	21,346,907,074.35	(623,763,625.65)	97.2
003 ТАТВАРЫН ОРЛОГО	4,784,355,500.00	5,424,482,089.29	640,126,589.29	113.38
004 Орлогын албан татвар	3,131,636,700.00	3,726,702,144.17	595,065,444.17	119.00
016 Хөрөнгийн албан татвар	222,553,300.00	317,242,846.75	94,689,546.75	142.55
021 Бусад татвар, төлбөр, хураамж	1,463,404,800.00	1,476,751,891.58	13,347,091.58	100.91
041 ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	21,970,670,700.00	21,346,907,074.35	(623,763,625.65)	97.2
042 Нийтлэг татварын бус орлого	566,537,400.00	385,844,402.16	(180,692,997.84)	68.11
049 Хөрөнгийн орлого	0.00	8,681,760.00	8,681,760.00	#DIV/0!

056	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	12,878,062,800.00	12,320,480,100.00	(557,582,700.00)	95.7
058	Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн орлого	11,911,508,900.00	11,911,508,900.00	-	100.0
059	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас шилжүүлсэн орлого	966,553,900.00	408,971,200.00	(557,582,700.00)	42.3

ТӨСВИЙН ЗАРЛАГЫН ТАЛААР:

Аймгийн төсвийн нийт зарлага 24540,3 сая төгрөг төлөвлөгдсөнөөс 16674,1 сая төгрөгийн гарсан гүйцэтгэлийг бүрэн санхүүжүүлсэн.

Нийт төсвийн зарлагын

- ✓ Цалин, нийгмийн даатгалын шимтгэл, эрүүл мэндийн даатгалын хураамжинд 58,5%
- ✓ Тогтмол зардалд 18,3%
- ✓ Бараа үйлчилгээний бусад зардалд 9,8%
- ✓ Хөрөнгийн зардалд 13,4% байна.

Аймгийн төсвөөс сумдад олгох санхүүгийн дэмжлэгт 2236,5 сая төгрөг, тусгай зориулалтын шилжүүлгээр 11911,5 сая төгрөгийг батлагдсан хуваарийн дагуу бүрэн санхүүжүүллээ.

Орон нутгийн төсвийн нийт зарлага

/төгрөгөөр/

ҮЗҮҮЛЭЛТ	Төлөвлөгөө /өссөндүнгээр/	Гүйцэтгэл /өссөн дүнгээр/	Зөрүү	Хувь
НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	24,540,344,300.00	16,674,134,615.14	(7,866,209,684.86)	67.9
Цалинхөлсболоннэмэгдэлурамшил	10,899,466,400.00	9,028,842,338.29	(1,870,624,061.71)	82.8
Ажиллолгогчооснийгмийндаатгалдтө	1,433,343,300.00	1,124,464,866.73	(308,878,433.27)	78.5

лөхшимтгэл				
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,359,360,800.00	892,186,603.80	(467,174,196.20)	65.6
Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	998,476,000.00	776,853,933.24	(221,622,066.76)	77.8
Б. ХӨРӨНГИЙНЗАРДАЛ	3,366,130,100.00	813,776,506.00	(2,552,353,594.00)	24.2

ЖИЧ: Орон нутгийн төсвийн гүйцэтгэлийн дэлгэрэнгүй мэдээлэлийг Аймгийн ЗДТГ-ын № 15 тоот өрөө, www.dornod.gov.mn вэб сайт, 70583034, 70582372 дугаарын утсаар авч болно

Тав. НИЙГМИЙН БОДЛОГЫН ХҮРЭЭНД:

Нэг. Аймгийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг Биеийн тамир, спортын газар

Өдөр тутмын үйл ажиллагаа:

Улсын Онцгой комиссын шийдвэр, аймгийн Засаг даргын 2020 оны А/160 дугаар захирамжийн дагуу 2020 оны 3 дугаар сарын 11-ний өдрөөс 3 дугаар сарын 30-ны өдрийг хүртэлх хугацаанд 0-12 насны хүүхэдтэй 2 эмэгтэй албан хаагчийг гэрээс ажиллах нөхцөл боломжоор хангаж ажиллав.

Шинэ төрлийн Коронавирусын /COVID19/ халдвараас урьдчилан сэргийлж, нийгмийн эрүүл мэндийн төлөө халуун цэгт ажиллаж байгаа алба хаагч нарт сэтгэлийн дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор хамт олноороо нэг өдрийн цалингаа хандивлаж, аймгийн Онцгой комисст гардуулан өгөв.

Албан хаагчдынхаа эрүүл мэндийг хамгаалах, дархлааг дэмжих зорилгоор өдөр тутам цагаа уулгаж, албан өрөө, бэлтгэл сургуулилтын заалыг ариутган халдваргүйжүүлээд байна.

Аймгийн Засаг даргын 2020 оны А/121 дүгээр захирамжийн дагуу байгууллагынхаа орчин тойрны 50 метр зайд, мөн хуваариар хариуцуулсан нийтийн эзэмшлийн гудамж, зам талбайн хог хаягдлыг цэвэрлэж, албан өрөө, заал, гадна талбайд ариутгал, халдваргүйжүүлэлтийн ажлыг 2020 оны 03 дугаар сарын 28, 30-ны өдрүүдэд хийсэн.

**Хоёр. Аймгийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг
Боловсрол, соёл, урлагийн газар**

Цахим хурал, зөвлөгөөн:

Аймгийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг Боловсрол, соёл урлагийн газраас 3 дугаар сард зохион байгуулсан онлайн сургалтын завсарлагаар аймгийн Засаг дарга бөгөөд Хүүхдийн төлөө Зөвлөлийн дарга М.Бадамсүрэн 2020 онд Ерөнхий боловсролын 12 дугаар ангийг төгсч буй нийт сурагчиддаа хандан элсэлтийн ерөнхий шалгалтад нь амжилт хүсэн ерөөж, багш нар, сургуулийн нийгмийн ажилтан, сургалтын менежер, захирлууд болон тус газрын удирдлага, хамт олонд талархал илэрхийлэв.

Аймгийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг Боловсрол, соёл урлагийн газраас 2020 оны 3 дугаар сарын 25-26-ны өдрүүдэд аймгийн Ерөнхий боловсролын сургуулиудын захирал, сургалтын менежер, эмч, нийгмийн ажилтнуудтай цахим хурлыг зохион байгуулж, Засгийн газар, улсын болон аймгийн Онцгой комисс, Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яам, Эрүүл мэндийн яам, холбогдох төрийн байгууллагын баталсан тогтоол, тушаал шийдвэрүүдийг танилцуулж, цаг үеийн асуудлаар үүрэг чиглэл өгөв.

Мөн хурлаар хөл хорионы үеэр улс болон аймаг, орон нутгийн зүгээс батлан хэрэгжүүлж буй тогтоол, шийдвэрүүдийн хэрэгжилтийг сургуулиудын удирдлагууд тайлагнав.

Аймгийн туршлага, ур чадвар бүхий 40 багш нараар нийт төгсөгчдөд зориулан тусгайлсан хуваарийн дагуу 10 судлагдахуун хичээлээр эрчимжүүлсэн цахим сургалтыг зохион байгуулав. Улмаар тус сургалтын үр дүнг тооцох, түвшин тогтоох шалгалтыг 04 дүгээр сард зохион байгуулахаар төлөвлөөд байна.

Ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэгүүдийн төлөөлөлд шинэ төрлийн Коронавирусын /Covid-19/ халдвараас урьдчилан сэргийлэх, орчны эрүүл ахуйг хангах үүднээс байгууллагын гадаад, дотоод орчны ариутгал, халдваргүйжүүлэлтийг хэрхэн хийх талаар аймгийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг Эрүүл мэндийн газрын мэргэжилтнүүд, теле хичээлд хамрагдаж буй сурагчдын идэвхи оролцоог дээшлүүлэх, үр дүнг тооцох чиглэлээр тус газраас мэдээлэл өгөв.

Дэлхий нийтээр аюулт цар тахлаас урьдчилан сэргийлэх, эрсдлээс хамгаалах өндөржүүлсэн бэлэн байдал зарлаж, хорио цээр тогтоосон хугацаанд бүх насныхныг хөдөлгөөний дутагдлаас сэргийлэх зорилгоор аймгийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг Боловсрол, соёл урлагийн газар, “Дорнын бүжиг” төрийн бус байгууллагаас хамтран хөдөлгөөнт дасгалуудыг цувралаар цахим орчинд хүргэж байна.

Аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас баталсан Соёл, урлагийн салбарын хөгжлийг дэмжих хөтөлбөрийн хүрээнд 2020 оны аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийн санхүүжилтээр Булган, Чойбалсан сумдын Соёлын

төвд тоног төхөөрөмжийг 2020 оны 3 дугаар сарын 30-ны өдөр “Цуурай” ХХК нийлүүлэв.

Аймгийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг Боловсрол, соёл урлагийн салбарын Ерөнхий боловсролын 22 сургууль, сургуулийн өмнөх боловсролын 35 цэцэрлэгийн хамт олон хамт олноос 20,0 сая төгрөгийг, 2000 ширхэг амны хаалтны хамт аймгийн Онцгой комисст хүлээлгэн өгөв.

Монгол Улсад Шинэ төрлийн коронавируст халдвар /Covid-19/ бүртгэгдсэнтэй холбогдуулан цэвэрлэгээ, халдваргүйжүүлэлтийн ажил зохион байгуулах тухай аймгийн Засаг даргын 2020 оны А/180 дугаар захирамжийн дагуу 2020 оны 03 дугаар сарын 25-ны өдрөөс эхлэн харъяа байгууллагууд гаднах болон нийтийн эзэмшлийн талбай, гудамжид цэвэрлэгээ халдваргүйжүүлэлт хийх ажлыг зохион байгуулав.

Гурав. Аймгийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг
Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар

“Өргөдөл, гомдол”-ын шийдвэрлэлтийн мэдээлэл:

Хүүхэд, гэр бүлийн эрх зөрчигдсөн асуудлаар өргөдөл, гомдол, хүсэлт, хүүхдийн тусламжийн 108 утсаар нийт 3 дуудлага, 2 өргөдлийг хүлээн авч, хуулийн дагуу хамгааллын хариу үйлчилгээг үзүүлсэн бөгөөд шийдвэрлэлт 80 хувьтай. “Сэтгэл зүйн зөвлөгөө өгөх өрөө” энэ сард нийт 5 иргэн давтамжтай зөвлөгөө үйлчилгээ авсан.

“Нэг цэгийн үйлчилгээний төв”-д тайлант сард гэр бүлийн хүчирхийлэлд өртсөн 1 үйлчлүүлэгчийг хүлээн авч, 2-10 хоногийн хугацаатай байршуулж, аюулгүй байдалд хяналт тавин эрүүл мэнд, сэтгэлзүй, хууль, эрх зүйн болон холбон зуучлах, хамгааллын үйлчилгээг үзүүлэн харьяа хамтарсан багт шилжүүлж, үйлчлүүлэгчтэй ажиллах кейс төлөвлөгөө боловсруулан хариу үйлчилгээ үзүүлсэн. Хүмүүжлийн чанартай албадлагын арга хэмжээ авагдсан 2 хүүхэдтэй ганцаарчилсан уулзалт зохион байгуулж сургалтад хамруулахаас гадна бэлгийн хүчирхийллийн хохирогч 1 хүүхдийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд хууль ёсны төлөөлөгчөөр оролцож, хүүхдийг эрүүл мэндийн үйлчилгээнд хамруулан нэг цэгт байрлуулан үйлчилгээ үзүүлж байна. Үрчлэлтийн дүгнэлт хийгдэхээр ирүүлсэн 2 өрхийн нөхцөл байдлыг судлан дүгнэлтийг гарган Хэрлэн сумын Засаг даргын Тамгын газарт хүргүүлсэн.

Хүүхэд, гэр бүлийн хөгжил, хамгааллын чиглэлээр:

Аймгийн хэмжээнд сургууль, цэцэрлэгийн үйл ажиллагааг тодорхой хугацаагаар зогсоосон байгаа энэ үед бага насны хүүхэд гэр орон, ахуйн орчинд бэртэж гэмтэх, осолдохоос урьдчилан сэргийлэх, гэртээ аюулгүй орчинг бүрдүүлэхэд эцэг эхийн анхаарал, халамжийг сайжруулах зорилгоор аймгийн Засаг даргын 2020 оны А/160 дугаар захирамжийн дагуу байгууллага, аж ахуй нэгжүүдэд жирэмсэн болон 0-12 насны хүүхэдтэй эмэгтэй албан хаагчдыг гэрээсээ ажиллах нөхцөл, боломжоор хангах чиглэлийн дагуу аймгийн Засаг даргын Тамгын газар, Засаг даргын дэргэдэх 24 агентлаг, сумдын Засаг даргын Тамгын газрын нийт 46 байгууллагын 356 эмэгтэй албан хаагчид гэрээсээ ажиллаж, хүүхдээ асарч, ахуйн ослоос урьдчилан сэргийлж ажиллаж байна.

Аймгийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг Онцгой байдлын газар, Улаан загалмайн хороотой хамтран иргэдэд “Ахуйн осол гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх” мэдлэг олгох цахим хичээлийг зохион байгуулж, орон нутгийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр иргэд олон нийтэд хүргээд байна. Мөн Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газраас өгсөн чиглэлийн дагуу “Гэр бүлийн орчинд хүүхдийн аюулгүй байдлыг хангах, хамгаалах, ахуйн осол, болзошгүй эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх” зорилгоор “Миний гэр аюулгүй орчин” сарын аяныг санаачлан хэрэгжүүлж байна.

Уг аяны хүрээнд “Миний гэр аюулгүй орчин” эрсдлийг тодорхойлох түргэвчилсэн үнэлгээг сумдын ажлын албаны нийгмийн ажилтнуудтай хамтран 14 сумын зорилтот 125 өрхөд хийж, эрсдэл өндөртэй 40 өрхийг сонгон хүнс тэжээл, ариутгалын тус бүр нь 30000 төгрөгийн үнэ бүхий багц болон халдвараас урьдчилан сэргийлэх, хариуцлагатай аав ээжийн дүрэм, хүүхдээ ахуйн ослоос урьдчилан сэргийлэх зөвлөмжүүдийн хамт хүргэснээр эрсдэлд байгаа 140 хүүхдэд шуурхай үйлчилгээг хүргэсэн.

Аймгийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар, Онцгой байдлын газар, Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төвийн түлэнхийн тасагтай хамтран хүүхдийг ахуйн ослоос урьдчилан сэргийлэх чиглэлийн дагуу “Миний гэр аюулгүй орчин” 2 удаагийн цуврал контентыг бэлтгэн орон нутгийн 4 телевиз, 5 сайт, 6 цахим хуудсаар дамжуулан нийт хүн амын 18,2 хувьд мэдээллийг хүргээд байна.

Засгийн газраас хэрэгжүүлж буй “Хүүхэд эрхэм хэрэглэгч” аяны хүрээнд цахим орчинд 3 ажлыг төлөвлөн зохион байгуулж байна. “Гэр бүлийн орчин нөхцөл хүүхдэд ээлтэй эсэхийг шалгах хуудас”-аар 20 өрхийн гэрээр ажиллаж, 60 хүүхдээс үнэлгээг авч, хүүхдэд ээлтэй орчин бүрдүүлэх уриалгыг цахим орчинд хүргэж, төрийн 10 байгууллага нэгдэн хүүхдийг гэрийн нөхцөлд ахуйн осол гэмтэлд өртөхөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг эрлүүлээд байна.

Олон Улсын Эмэгтэйчүүдийн эрхийг хамгаалах өдрийг тохиолдуулан гэр бүлийн үнэт зүйлсийг бэхжүүлэх зорилгоор “Гэргийдээ захидал бичээрэй” захидлын уралдааныг цахимаар зохион байгуулж, 22 иргэн хамрагдаж, 3 иргэнийг шалгаруулж урамшуулав.

Залуучуудын хөгжил оролцооны чиглэлээр:

Залуучууд хөгжлийн төвөөс “Амьдрах ухааны чадвар олгох 12 модуль сургалт”-ы хоригдож байгаа, Хүмүүжлийн чанартай албадлагын арга хэмжээ авагдсан өсвөр насны хүүхдүүд, аж ахуй үйлчилгээнд ажиллаж, хорих ял эдэлж байгаа хоригдол, Цагдаагийн газрын эрүүлжүүлэх саатуулах байрны баривчлах байранд хүмүүжиж байгаа нийт 24 хүнд “Сэтгэлийн хөдөлгөөнөө хянах”, “Стрессээ хэрхэн зохицуулах вэ” сэдвээр 2 удаагийн сургалтыг зохион байгуулав.

“Залуучууд коронавирусын эсрэг нэгдэж байна” аяны хүрээнд 400 ширхэг зөвлөмжийг үйлчилгээний газрууд, байрны орц, усан сан, гэр хорооллын гудамж зэрэгт байршуулахаас гадна цахим орчинд иргэдэд түгээсэн.

Дөрөв. Аймгийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг
Нийгмийн даатгалын хэлтэс

1. Нийгмийн даатгалын сангийн орлого бүрдүүлэлтийн талаар:

2020 оны 3 дугаар сард 2705901,2 мянган төгрөг төвлөрүүлэхээс 3080077,14 мянган төгрөг төгрөг төвлөрүүлэн төлөвлөгөөг 113,8 хувиар биелүүлэв. 2020 оны 03 дугаар сарын мэдээгээр нийгмийн даатгалын сангийн орлогын биелэлтийг хүснэгтээр харуулбал:

Хүснэгт 1

Нийгмийг даатгалыг сангийн орлого /мянган төгрөг/

д/д	Төрөл	Төлөвлөгөө	Биелэлт	Хувь
1	Тэтгэврийн даатгалын санд	2189503,6	2023689,49	92,4
2	Тэтгэмжийн даатгалын санд	225091,5	215863,03	95,9
3	Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалах өвчний даатгалын санд	199680,0	229217,6,	114,7
4	Ажилгүйдлийн даатгалын санд	42478,9	49099,2	115,5
5	ЭМД-ын сан	510442,2	620920,03	121,6
	Нийт	2705901,2	3080077,14	113,8

2. Нийгмийн даатгалын сангийн зарцуулалтын талаар:

Нийгмийн даатгалын сангаас нийт 10006925,6 төгрөгийн зарлага гаргах төлөвлөгөөтэйгөөс тэтгэвэр авагч, даатгуулагчдад 9473007,5 мянган төгрөгийн тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөрийн зардал олгож, 94,6 хувийн гүйцэтгэлтэй ажилласан байна.

2020 оны 03 дугаар сарын байдлаар 13104 тэтгэвэр авагч, даатгуулагч, иргэдэд 5169548,5 мянган төгрөгийн тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөрийг хуульд заасан хугацаанд нь бүрэн олгож, тэтгэвэр авагч, даатгуулагч иргэдэд нийгмийн даатгалын үйлчилгээг жигд, хүртээмжтэй, чирэгдэлгүй хүргэсэн.

3. Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн өр, авлагын чиглэлээр:

2020 оны 03 дугаар сарын байдлаар нийгмийн даатгалын шимтгэлийн авлага 647072.2 мянган төгрөг байна. Нийт шимтгэлийн авлагын 82,1 хувь буюу 530891.9 мянган төгрөгийг аж ахуйн нэгж байгууллагуудын авлага, 17,9 хувь буюу 116180.3 мянган төгрөгийг төсөвт байгууллагууд эзэлж байна. Нийт авлагын 39.8 хувийг 121 ба түүнээс дээш хоногтой хуримтлагдсан авлагын дүн эзэлж байна.

4. Нийгмийн даатгалын тухай хуулиудад орсон 2020 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс дагаж мөрдөх өөрчлөлтүүдийн хэрэгжилтийн талаар:

1. Малчин хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчид тэтгэврийн даатгалын шимтгэлээ нэг удаа нөхөн төлөх талаар:

Уг хуулийг хэрэгжүүлэх Засгийн газрын 2019 оны 483 дугаар тогтоолоор батлагдсан журам, зааврын дагуу аймгийн хэмжээнд 2020 оны 03 дугаар сард 23 иргэний 135072,0 мянган төгрөгийн шимтгэлийг тэтгэврийн сангийн дансанд төвлөрүүлсэн.

2. Төрүүлсэн болон үрчлэн авсан хүүхдийн тоогоор 1 жил 6 сар нэмж тооцдог болсон талаар:

Аймгийн хэмжээнд 2020 оны 03 дугаар сард нийт 158 иргэнд шинээр тэтгэвэр тогтоолгосон. Үүнээс:

- Өндөр насны тэтгэвэр 93 (хэвийн 36, хувь тэнцсэн 14, малчин 7, хүүхдээр 48, хүнд нөхцөл 3),
 - Тахир дутуугийн тэтгэвэр 17,
 - Тэжээгч алдсаны тэтгэвэр 8,
3. Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.5-д зааснаар төрүүлсэн болон үрчлэн авсан хүүхэд бүрийн тоогоор 1 жил 6 сарыг ажилласан хугацаанд тооцох заалт хэрэгжиж эхэлснээр энэ сард өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон нийт иргэдийн 40,1%-г эзэлж байна.
 4. Хүүхдээ асрах чөлөөтэй байгаа эхийн шимтгэл төлөлт тасрахгүй байх нөхцөл бүрдсэн талаар:

Уг хуулийн үйлчлэлд аймгийн хэмжээнд тэтгэмжийн сангаас 445 даатгуулагчийн шимтгэл болох нийт 26140,2 мянган төгрөгийг тэтгэврийн санд 239803.6, тэтгэмжийн санд 2085,3 мянган төгрөгийн эхийн шимтгэлийг шилжүүлсэн болно.

5. Сайн дурын даатгуулагч эхийн жирэмсний болон амаржсны тэтгэмжийг 100 хувиар тооцож олгох талаар:

Уг хуулийн үйлчлэлд хамрагдсан 43 даатгуулагч эхэд 26700,0 мянган төгрөг олгосон бөгөөд үүнийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 8000,1 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

6. Нийгмийн даатгалын тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хянан шалгах

Аймгийн хэмжээнд 2020 оны 03 дугаар сараас шинээр тогтоогдсон тэтгэвэр авагчдын 70 иргэний тэтгэврийн тогтоолт, олголтыг шалгаж зөрчилтэй 8 иргэний 810,0 мянган төгрөгийг төлүүлэх, 1 иргэнд дутуу олгосон 275,0 мянган төгрөг олгох, 2 иргэний тэтгэврийг зогсоож шийдвэр гаргаад байна.

Ажилгүйдлийн тэтгэмж 2020 оны 02 дугаар сард шинээр авч буй 20 иргэний мэдээллийг шалгаж 2 иргэний ажилласан хугацааг дахин хянаж зөрчлийг арилгасан.

Хөдөлмөрийн чадвар түр алдалтын тэтгэмж авч байгаа иргэдийн хуудсыг шалган ажиллаж байна. Уг шалгалтаар 58 тэтгэмж авч буй иргэний мэдээллийг тэтгэмж олгохоос өмнө шалгаж 1 иргэний ажилласан хугацааг дахин хянаж олгох шийдвэр гаргав.

Жирмэсэн болон амаржсаны тэтгэмж авч байгаа иргэдийн больницийн хуудасыг шалгаж ажиллав. Уг шалгалтаар 39 эхийн тэтгэмж авч буй иргэний мэдээллийг тэтгэмж олгохоос өмнө шалгасан. Шалгалтаар 2 эхийн цалин буруу сонголтоор тэтгэмж бодсоныг залруулан ажилласан.

Эмнэлэг, хөдөлмөрийн магадлах комиссын үйл ажиллагаа:

Шинэ коронавируст халвар (Covid-19) гарсантай холбогдуулан иргэдийг олноор цуглуулахгүй байх шийдвэр гарсантай холбогдуулан аймгийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг Нийгмийн даатгалын хэлтсийн дэргэдэх Эмнэлэг, хөдөлмөрийн магадлах комисс цахим хурлаар 4 удаа хуралдаж, 281 даатгуулагч (иргэн)-ийн хөдөлмөр зохицуулалтын асуудлыг шийдвэрлэснээс 40 даатгуулагч (иргэн)-ийн хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь, хугацааг цуцалсан, 190 даатгуулагч (иргэн)-ийн хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь, хугацааг сунгасан, 51 даатгуулагч (иргэн)-ийн хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь, хугацааг шинээр тогтоосон байна.

Цуцлагдсан 40 иргэний 25 нь өндөр насны тэтгэвэр тогтоолсон, 9 нь заалтын хугацаа дууссан, 6 нь эмчлэн эрүүлжсэн иргэд байна.

Тав. Аймгийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний газар

Хөдөлмөр эрхлэлтийн нийтлэг үйлчилгээний чиглэлээр:

Ажил хайгч, ажил олоход хүндрэлтэй, их, дээд болон мэргэжлийн боловсролын сургууль төгссөн 15 иргэнд ганцаарчилсан зөвлөгөө өгснөөс хөдөлмөрт бэлтгэх зөвлөгөө 7, хөдөлмөр эрхлэлтийн талаар 8 иргэнд зөвлөгөө өгөөд байна. Зөвлөгөө мэдээлэлд хамрагдсан иргэдийг насны ангиллаар нь авч үзвэл 15-24 насны 5 иргэн, 25-34 насны 6 иргэн, 35-44 насны 3 иргэн, 45-54 насны 1 иргэн, тус тус хамрагдсан байна.

Ажлын байрны захиалга, ажилд зуучлагдсан иргэний мэдээ:

Тайлант сард 6 аж ахуй нэгж, байгууллага, иргэнээс 21 сул чөлөөтэй ажлын байрны захиалга ирүүлсний дагуу 558 иргэнд Дорнод ажлын байр цахим хуудас болон хэвлэмэл хуудсаар иргэдэд санал болгож, 16 иргэнийг байнгын ажлын байранд зуучлаад байна.

Эдийн засгийн салбараар авч үзвэл хөдөө аж ахуй 2, уул уурхай 1, боловсруулах 8, бөөний болон жижиглэн худалдаа 2, үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа 3 иргэн тус тус зуучлагдсан байна.

Бүртгэлтэй ажил хайгч, ажилгүй иргэний хөдөлгөөний мэдээ:

Энэ сарын байдлаар 1617 ажил хайгч иргэн бүртгэлтэй байна. Үүнээс эмэгтэй 716. Ажил хайж буй иргэдийн боловсролын түвшингээр авч үзвэл хамгийн их 51,1 хувийг бүрэн дунд боловсролтой иргэд, 19,3 хувийг тусгай, техникийн боловсролтой иргэд, 7,8 хувийг суурь боловсролтой иргэд, 20,1 хувийг дээд боловсролтой иргэд эзэлж байна.

Шинэ ажлын байр:

Хөдөлмөрийн зах зээлийн бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн санд 3дугаар сарын байдлаар 1248 иргэн бүртгэлтэй байгаагаас тухайн сар 83 иргэн шинээр бүртгэгдсэн байна. Тайлант хугацаанд 83 иргэнийг байнгын ажлын байранд зуучилснаас 59 нь шинэ ажлын байраар хангагдсан.

Ажиллах хүч гадаадад гаргах, гадаадаас ажиллах хүч, мэргэжилтэн авах ажлын хүрээнд:

Гадаадаас ажиллах хүч, мэргэжилтэн авч ажиллуулах хүсэлтэй 1 аж ахуй нэгжийн 206 иргэний хүсэлтийг хүлээн авч судлан, орон нутагт хөдөлмөр эрхлүүлэх тухай дэмжих саналыг Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газарт хүргүүлээд байна.

Гадаад иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтэд хяналт тавих ажлын хүрээнд Гадаадын иргэн, харьяатын газрын зүүн бүс дэх газартай хамтран ажиллах санамж бичиг байгуулан мэдээлэл харилцан солилцох, хамтарсан хяналт, шалгалтыг хийхээр төлөвлөн ажиллаж байна.

Нийгмийн халамжийн чиглэлээр:

Нийгмийн халамжийн тэтгэвэрт 1775 иргэн хамрагдаж, 325,2 сая төгрөг, асаргааны тэтгэмжид 1303 иргэнд 115,9 сая төгрөг, онцгой тохиолдлын болон амьжиргааг дэмжих тэтгэмжид 242 иргэнд 43,0 сая төгрөг, эх олон хүүхэдтэй өрх толгойлсон эцэг эхийн тэтгэмжид 5236 иргэнд 354,6 сая төгрөг, ахмад настанд олгох тусламж, хөнгөлөлтөд 143 иргэнд 34,0 сая төгрөг, алдар цолтой ахмад настны нэмэгдэл, хөнгөлөлтийг 72 ахмад настанд 19,3 сая төгрөг, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд олгох тусламж, хөнгөлөлтийг 212 иргэнд 4,3 сая төгрөгийг тус тус зарцуулсан.

Өрхийн мэдээллийн нэгдсэн сан, хүнсний эрхийн бичгийн үйлчилгээ, хүүхдийн мөнгөний талаар:

Тайлант сард хүнсний эрхийн бичгийн үйлчилгээг 14 сумын 2339 өрхийн 6935 том хүн, 6038 хүүхдэд, нийт 12973 иргэнд хүргэж, 159,264.0 мянган төгрөгийг зарцуулсан.

Өрхийн мэдээллийн нэгдсэн санд 69 иргэний өргөдөл, хүсэлтийг хүлээн авч бүртгэсэн. Үүнээс өрхийн амьжиргааны түвшин тодорхойлох судалгаанд хамрагдахыг хүссэн 58 өргөдөл, амьжиргааны түвшингийн тодорхойлолт авахыг хүссэн 11 өргөдөл байна.

Шинэ төрлийн Коронавирус /Covid-19/ өвчний дэгдэлттэй холбогдуулан улсын хэмжээнд гамшгаас хамгаалах өндөржүүлсэн бэлэн байдлын зэрэгт шилжсэтэй холбогдуулан Өрхийн амьжиргааны түвшин тогтоох судалгааны өрхөөр зочлох үйл явцыг хориглосон. Шийдвэрлэгдээгүй байгаа өрхийн хүүхдийн мөнгөн тэтгэмжийг өрхийн насанд хүрсэн гишүүнтэй эргэн холбогдон өрх дэх 0-18 насны хүүхдийн хүүхдийн төрсний гэрчилгээг хуулбарлан авч мэдээллийн сангийн “Хүүхдийн мөнгө” цэсэнд бүртгэн хүүхдийн мөнгөн тэтгэмжийг олгож байна.

Амьжиргааны түвшний 409,679 босго шугамаас доогуурт багтсан 11 иргэнд тодорхойлолт олгож, шинээр төрсөн 163 хүүхдийн мэдээллийг төрсний гэрчилгээний хуулбарыг үндэслэн өрхийн мэдээллийн нэгдсэн санд бүртгэв.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний чиглэлээр:

Аймгийн “Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөгжил, хамгаалал” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх 2020 оны үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг батлан холбогдох газруудад хүргүүлээд байна.

Мөн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн эрүүл мэнд, боловсрол нийгмийн хамгааллын салбар комиссын 2020 оны үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг боловсруулан Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яаманд хүргүүлсэн.

“Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн хамгааллын салбар комисс” энэ сард 1 удаа хуралдаж, 9 хүүхдийн асуудлыг хэлэлцэн 5 хүүхдийн байнгын асаргааг шинээр тогтоож, 1 хүүхдийн байнгын асаргааг цуцалж, 2 хүүхдийн хөгжлийн бэрхшээлтэй болохыг тодорхойлж, 1 хүүхдийн байнгын асаргааг сунгав. Мөн 6 хүүхдийг эрүүл мэндийн үйлчилгээнд, 8 хүүхдийг нийгмийн хамгааллын үйлчилгээнд холбон зуучлаад байна.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг дэмжих аймгийн салбар зөвлөлийн 2020 оны үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг боловсруулан Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газарт албан тоотоор хүргүүлсэн.

Зургаа. Аймгийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг Эрүүл мэндийн газар

COVID-19 сургалт сурталчилгаа:

Аймгийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг Эрүүл мэндийн газраас аймгийн төв Хэрлэн суманд үйл ажиллагаа явуулж байгаа 457 албан байгууллага, аж ахуйн нэгжүүдэд цэвэрлэгээ, халдваргүйжүүлэлт хийх заавар, 500 гаруй иргэдэд 5 төрлийн 2010 сурталчилгааны материал түгээн мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгөв.

Шинэ төрлийн Коронавируст халдвар (COVID-19)-аас урьдчилан сэргийлэх 10 шторк, зөвлөмжүүдийг DVD хуулж орон нутгийн 4 телевиз, 1 сайтад нэвтрүүлж байна.

Хувийн хамгаалах хэрэгслийг зөв өмсөх, тайлах сургуулалт:

Шинэ төрлийн коронавируст халдвар (COVID-19)-ын эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний бэлэн байдалд хяналт дэмжлэгт хяналт хийж, эрүүл мэндийн ажилтны халдварын сэргийлэлтийг сайжруулахаар хувийн хамгаалах хувцас, хэрэгслийг зөв өмсөх, тайлах сургалт, сургуулалтыг Хэрлэн сумын 3 өрхийн эрүүл мэндийн төв, Булган, Хөлөнбуйр сумын Эрүүл мэндийн төв, Уламжлалт анагаах ухааны төв, “Итгэлт Ивээлт”, “НьюЭндорфин”, “DZM-heart” хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагуудад зохион байгуулсан.

Аймгийн хэмжээний 31-40 насны төрөх насны 610 эмэгтэйчүүдэд Орон нутгийн хөгжлийн сангийн дэмжлэгтэй хепатит В вирусийн эхний тунгийн дархлаажуулалт хийгдсэн. Нийт хамрагдалт 61 хувьтай.

Хүн амын давсны хэрэглээг бууруулах төсөл:

Аймгийн Засаг даргын А/138 дугаар захирамж, Хүн амын давсны хэрэглээг бууруулах төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөг батлуулж, төлөвлөгөөний хэрэгжилт 50 хувьтай хэрэгжиж байна. Хоолны давсны агууламжийг бууруулахад шаардлагатай давс хэмжигч багажийг нийт 11 сумын Эрүүл мэндийн байгууллагад хуваарилсан. Давсны мэдээлэл сурталчилгааны Дэлхийн 7 хоног компани ажлыг “Таны худалдан авдаг хүнсэнд хэр зэрэг их давс нуугдаж байгааг мэдэх үү” уриан дор 2020 оны 03 дугаар сарын 9-15-ны өдрүүдэд орон нутагаа цахим хэлбэрээр зохион байгуулсан.

Аймгийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг Эрүүл мэндийн газар, бүх шатны эрүүл мэндийн байгууллагууд Нийгмийн эрүүл мэндийн төвийн цахим хуудсанд байршуулсан инфографик, мэдээлэл зөвлөгөөг татан авч өөрийн байгууллагын цахим хуудсанд “Давсны хэрэглээг бууруулахдаа дараах аргуудыг хэрэглэж болно”, “Давсны хэрэглээг багасгацгаая” 2 төрлийн видео, 12 төрлийн инфографик байршуулж, хуваалцсан 212, таалагдсан 2796, үзсэн 14590 хандагч байна. “Давсны зохистой хэрэглээ” сэдвээр “Асралт Үйлс” өрхийн эрүүл мэндийн төвийн эмч видео хийж, байгууллагын цахим хуудсанд байршуулсан.

Бага насны хүүхдийг хоол, тэжээлийн дутлаас сэргийлэх 15 төрлийн амин дэм, эрдсийн найрлагатай олон найрлагат бичил тэжээлийн бэлдмэлийг аймгийн хэмжээний 6-23 сартай зорилтот бүлгийн 1098 хүүхэд түгээгээд байна.

“Архидан согтуурахаас сэргийлье” цахим сурталчилгаа:

“Архидан согтуурахаас сэргийлье” цахим сурталчилгааны ажлыг аймгийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг Эрүүл мэндийн газар, Цагдаагийн газар, өрх сумын эрүүл мэндийн төвүүдийн цахим хуудсаар дамжуулан архитай холбоотой 9 төрлийн зурагт хуудас инфографик, шторк байршуулж, 3999 иргэн үзэж, давхардсан тоогоор 2635 иргэн бусдад хуваалцан, 2008 иргэнд хүрсэн байна. Өрх,

сумын эрүүл мэндийн байгууллагын хүлээлгийн танхимын дэлгэцээр “Архины хэрэглээ нь Коронавируст халдвар (COVID-19)-т өртөх эрсдлийг нэмэгдүүлнэ” зэрэг 6 төрлийн видео бичлэг, шторк, зөвлөмжийг нэвтрүүлэн 2036 иргэнд сурталчилсан. Орон нутгийн гэрээтэй Дорнод, japan.mn цахим сайтаар Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төвийн Сэтгэцийн эрүүл мэндийн тасгийн их эмч “Хүүхдийн хажууд архи уух нь ирээдүйд архи уух сэдэл төрүүлдэг болохыг судалгаагаар тогтоогоод байгаа” зэрэг архи, согтууруулах ундаатай холбоотой 4 сэдвээр ярилцлага, мэдээллийг нэвтрүүлсэн.

Хачгаар дамжих халдварт өвчний улирал эхэлж байгаатай холбогдуулан Зоонозын өвчин судлалын үндэсний төвөөс ирүүлсэн урьдчилан сэргийлэх зөвлөмжийг Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төв болон Өрх, сумын эрүүл мэндийн төвд хүргүүлэн бүх эрүүл мэндийн байгууллагын цахим хаягаар урьдчилан сэргийлэх зөвлөмжийг байршуулан ажиллаж байна.

“Цаг нь боллоо, арга хэмжээ авах цаг нь боллоо”

Дэлхийн сүрьеэтэй тэмцэх өдрийн хүрээнд энэ жил “Цаг нь боллоо, арга хэмжээ авах цаг нь боллоо” гэсэн уриатайгаар цахим хуудсаар сүрьеэ өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх инфографик, постер 18 төрөл, видео 8 төрлийг цувралаар ард иргэдэд түгээсэн. Нийт мэдээлэлтэй танилцаж, харсан 1200 хүн, хуваалцсан 620 хүн байна.

2020 оны 03 дугаар сарын 18-наас 23-ны өдрүүдэд Монгол Улсын Эрээнцав, Ульхан боомтоор орж ирсэн ОХУ-ын Өвөрбайгалийн хязгаар, Забайкаль, Агын тойрог, Борзя, Заряз, Ново-Орлёнка, Агш гэх газруудад түр оршин суудаг, худалдаа, бизнес эрхэлдэг 2-61 насны 28 иргэдийг Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төвийн Халдвартын тасагт тусгаарлан ажиглалтад авсан.

Ажиглалтад байсан иргэдээс шинэ төрлийн коронавируст (COVID-19) халдварын сэжигтэй гэж үзэхүйц шинж тэмдэг илрээгүй, эрүүл мэндийн байгууллагын журам зааврын дагуу мэргэжлийн эмч нарын хяналтад байсан. 2020 оны 04 дүгээр сарын 01-06-ны хооронд дээрхи 28 иргэд тусгаарлалтаас гэрийн ажиглалтад дахин 14 хоног өрх, сумын эмчийн хяналтанд гэрийн тусгаарлах түр заавар, зөвлөмжийн дагуу хянагдаж эхэлсэн.

COVID-19-аас сэргийлэх чиглэлээр дэмжлэгт хяналт:

ХӨСҮТ-ийн Тандалт, судалгааны албаны эмнэлгээс шалтгаалах халдварын тасгийн тархвар судлаач их эмч Г.Нарантуяа, Э.Гэрэлцэцэг нар Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төв, “Ягаан цээнэ” өрхийн эрүүл мэндийн төвд ажиллаж, Коронавируст халдвар (COVID-19)-аас сэргийлэх чиглэлээр дэмжлэгт хяналт хийн, тусгаарлан ажиглах байр, эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, хувийн хамгаалах хэрэгслийн нөөцтэй танилцаж, үнэлгээ хийн ажлын байрны сургалтыг богино хугацаанд үр дүнтэй зохион байгуулсан.

Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн нөөцийг боломжит байдлаар бүрдүүлэх:

Аймгийн Засаг даргын 2020 оны 38 дугаар захирамжаар байгуулагдсан ажлын хэсэг аймгийн төв Хэрлэн сумын хэмжээнд үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа хувийн хэвшлийн 14 эмийн санд өргөн хэрэглээний эм, эмнэлгийн хэрэгслийн үнийн хөөрөгдлийн 2 дугаар үе шатны судалгааг 2020 оны 03 дугаар сард хийж гүйцэтгэсэн.

Судалгааны хугацаанд өргөн хэрэглээний нэг нэр төрлийн эмийн үнэ 171-2525 төгрөгөөр буюу 2,1 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байсан боловч шинэ төрлийн Коронавирус /COVID-19/-тэй холбоотойгоор эмнэлгийн нэг удаагийн хэрэгслийн тасалдал үүсч байгаа нь эм зүйн тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг бууруулж, иргэдэд чирэгдэл үүсгэж байгаа тул эм, эмнэлгийн хэрэгслийн нөөцийг боломжит байдлаар бүрдүүлэх, тасалдал үүсгэхгүй байх тал дээр анхаарч ажиллахыг эмийн сангийн эрхлэгч нарт зөвлөмж болгосон.

Шинэ төрлийн коронавируст халдвараас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор Эрүүл мэндийн яамнаас нийлүүлэгдсэн 6 нэр, төрлийн эм, 17 нэр, төрлийн эмнэлгийн нэг удаагийн хамгаалах хувцас хэрэгсэл, 5 нэр төрлийн ариутгалын бодисыг аймгийн Засаг даргын хэрэгжүүлэгч агентлаг Эрүүл мэндийн газрын 2020 оны А/13 дугаар тушаалаар Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төв, уламжлалт анагаах ухааны төв, сум, өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдэд түгээх ажлыг хийж гүйцэтгэсэн.

Өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдэд эх барих эмэгтэйчүүд, хүүхдийн чиглэлээр ажлын байранд нь 22 шинэ залуу эмч нарт мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгч, хүүхдийн зонхилон тохиолдож буй өвчлөлийн эмчилгээ оношилгооны талаар мэдлэг сэргээх хичээлийг төрөлжсөн мэргэжлийн эмч зааж хамтран ажилласан

Зургаа. ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ, ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО ТӨЛӨВЛӨЛТИЙН ЧИГЛЭЛЭЭР

ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН ЧИГЛЭЛЭЭР:

Аймгийн хэмжээнд 2019 оны жилийн эцсийн мал тооллогоор 14 сумын 67 багийн 5311 малчин өрхөд 2.629.622 толгой мал буюу хонин толгойд шилжүүлснээр 5.7 сая толгой мал хаваржиж байна.

Төл бойжилт: 2019 оны жилийн эцсийн мал тооллогоор 2,629,622 толгой мал тоологдсоны 1.190.051 толгой хээлтэгч буюу нийт малын 45.2 хувийг эзлэж байна. Аймгийн хэмжээнд 1,190,051 хээлтэгч малаас 1,029,535 толгой төл мал хүлээж авах төлөвлөгөөтэй байна.

Төллөсөн хээлтэгч: 03 дугаар сарын 25-ны өдрийн байдлаар нийт хээлтэгчийн 2.3 хувь буюу 23449 толгой мал төллөөд байна.

Үүнд: Ингэ 70 толгой буюу 6 хувь, гүү 1143 толгой буюу 1.7 хувь, үнээ 3998 толгой буюу 5,3 хувь, эм хонь 10833 толгой буюу 1,9 хувь, эм ямаа 7405 толгой буюу 2,2 хувь байна. Гарсан төл мал нь нийт 23517 толгой байна. Үүнд: Ботго 70 толгой, унага 1143 толгой, тугал 3998 толгой, хурга 10870 толгой, ишиг 7436 толгой байна.

Төл малын хорогдол: Гарсан төлийн 1.2 хувь буюу 296 толгой төл мал хоргодоод байна. Үүнд: унага 11 толгой, тугал 48 толгой, хурга 122 толгой, ишиг 115 толгой төл мал хорогдоод байна.

Бойжиж буй төл мал: Аймгийн хэмжээнд 23221 толгой төл мал бойжиж байна. Үүнээс: Ботго 70 толгой, унага 1132 толгой, тугал 3950 толгой, хурга 10748 толгой, ишиг 7321 толгой байна.

Том малын зүй бус хорогдол: Аймгийн хэмжээнд нийт малын 0,03 хувь буюу 809 толгой мал зүй бусаар хорогдоод байна. Үүнд: Адуу 50 толгой, Үхэр 148 толгой, Хонь 257 толгой, ямаа 354 толгой мал хорогдсон байна.

Хорогдсон хээлтүүлэгч мал: Аймгийн хэмжээнд нийт хорогдсон малын 0.7 хувь буюу 6 толгой хээлтүүлэгч мал хорогдсон байна. Үүнд: Хуц 2 толгой, ухна 4 толгой хорогдсон байна.

Өвчнөөр хорогдсон мал: Аймгийн хэмжээнд нийт хорогдсон малын 0,6 хувь буюу 4 толгой мал өвчнөөр хорогдсон байна. Үүнд: Өвчнөөр үхэр 4 толгой хорогдсон байна.

Цасан бүрхүүл: Дорнод аймгийн Халхгол сум 50%-ын цасан бүрхүүлтэй, цасны дундаж зузаан 4-6 см байгаа ба бусад сумдын нутгаар цасан бүрхүүлгүй байна.

Малчдын түвшинд: Хөдөө аж ахуйн салбарын 2019-2020 оны өвөлжилтийн бэлтгэл хангах зарим арга хэмжээний тухай Засгийн газрын 2019 оны 285 дугаар тогтоол, Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдын зөвлөмж, аймгийн Засаг даргын 2019 оны 02 дугаар албан даалгаврыг хэрэгжүүлэх зорилгоор аймгийн хэмжээнд малчдын түвшинд 86,1 мянган тн хадлан бэлтгэхээс 83,3 мянган тн хадлан бэлтгэж гүйцэтгэл 96,7 хувьтай байна.

Малчдын түвшинд бэлтгэсэн өвс, тэжээлийн үлдэгдэл: Малчид 56465,5 тн өвс буюу 65,5 хувь, 174,7 тн буюу 47,8 хувийг зарцуулаад байна.

Аймгийн хэмжээнд 29671 тн өвс буюу 34,4 хувь, 190,3 тн тэжээл буюу 52,1 хувь үлдэгдэлтэй байна.

Аймгийн аюулгүйн нөөцийн өвс, тэжээл: 2019-2020 оны Өвөлжилтийн бэлтгэл хангах зорилгоор аймаг, сумын аюулгүй нөөцийн өвс, тэжээлийг Аймгийн аюулгүйн нөөц 180 тн өвс бэлтгэхээс 303,8 тн өвс бэлтгэж 168,7 хувь, 40 тн тэжээл бэлтгэхээс 50 тн тэжээл, бэлтгэж 125 хувь бэлтгэсэн.

Аймгийн аюулгүйн нөөцийн өвс, тэжээлийн үлдэгдэл: Аймгийн аюулгүй нөөцийн өвс 8,8 тн буюу 2,8 хувь, тэжээл 8,7 тн буюу 17,4 хувийг нь борлуулсан байна. Аймгийн хэмжээнд 295,8 тн өвс буюу 97,1 хувь, 41,3 тэжээл буюу 82,6 хувь нь үлдэгдэлтэй байна.

Сумын аюулгүй нөөцийн өвс, тэжээл: Сумын аюулгүйн нөөц 1400 тн өвс бэлтгэхээс 1420.5 тн өвс бэлтгэж 101.4 хувь, 420 тн тэжээл бэлтгэхээс 381.8 тн тэжээл бэлтгэж 90.9 хувьтай, аймгийн хэмжээнд хадлан, тэжээл бэлтгэлийн ажил дунджаар 101.5 хувьтай бэлтгэсэн.

Сумын аюулгүй нөөцийн өвс, тэжээлийн үлдэгдэл: Сумын аюулгүй нөөцийн өвс 1070 тн буюу 75,3 хувь, тэжээл 130,9 тн буюу 34,2 хувийг зарцуулаад байна. Сумын аюулгүй нөөцөд 350,5 тн өвс буюу 24,6 хувь, 243,5 тн тэжээл буюу 65,7 хувийн үлдэгдэлтэй байна.

Сумдад ажилласан тухай: Аймгийн Засаг даргын баталсан удирдамжийн дагуу Мал амьтны халдварт өвчин, Ой хээрийн түймрээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохион байгуулах тухай, захирамж болон албан даалгаврын хэрэгжилтийг хангуулахын зэрэгцээ шинэ коронавирус Covid-19 халдвараас урьдчилан сэргийлэхтэй холбогдуулсан гаргасан аймгийн Засаг даргын 2020 оны А/111, А/124, А/129, А/157 дугаар захирамжийн хэрэгжилтийг сумдад хэрхэн зохион байгуулсан байдалд хяналт тавих, болзошгүй эрсдлийн бэлтгэл, бэлэн байдалтай танилцаж, холбогдох арга зүй зөвлөмжөөр хангах ажлын хэсгийг Аймгийн Засаг даргын орлогч Ч.Ганбатаар ахлуулсан ажлын хэсэгт аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын ХОХБТХ-ийн Байгаль орчин, аялал жуулчлал хариуцсан мэргэжилтэн, ОБГазрын Гал түймрийн улсын хяналтын байцаагч, ХХААГ-ын Мал үржлийн албаны дарга, мэргэжилтэн нар Цагаан-Овоо, Баян-Уул, Баяндун, Дашбалбар, Чулуунхороот сумдын мэргэжлийн ангийн бэлтгэл, бэлэн байдлыг болон удирдамжинд заасан Ой хээрийн түймрээс урьдчилан сэргийлэх болон аймаг, сумын Засаг даргын захирамж, албан даалгаварын хэрэгжилтийг хангасан эсэх мөн коронавирус Covid-19 халдвараас урьдчилан сэргийлэхтэй холбоотой авч хэрэгжүүлсэн зохион байгуулсан ажлуудад хяналт хийж, заавар, зөвлөмж өгч ажиллалаа.

Өвөлжилт, хаваржилтын цаг үеийн мэдээ, гадны малын шилжилт хөдөлгөөн, Сумын аюулгүйн нөөцийн үлдэгдэл болон зарцуулалт, малчин мал бүхий иргэдээс хөдөө аж ахуйн чиглэлээр судалгаа авч ажиллаа.

Дээрх судалгаанд 6 сумын 92 малчин болон мал бүхий иргэнийг хамруулсан.

Судалгааны ажлын талаар: Мал аж ахуйн эрдэм шинжилгээний хүрээлэн нь “Монголын ноолуурын чиглэлийн ямааны үржлийн ажлын үндэсний хөтөлбөр боловсруулахад чиглэсэн үүлдэрлэг байдлын генетик судалгаа” судалгааны ажлын хүрээнд генетоп үзүүлэлтээр шилэн сонголт явуулж үржлийн хөтөлбөр боловсруулах зорилгоор Цагаан-Овоо сумын 10 малчин өрхийн 150 толгой хар ямаанаас ноолуурын дээж авч, сэрвээний өндөр, биеийн ташуу урт, цээжний бүслүүр, цээжний гүн, цээжний өргөн, шилбэний бүслүүр гэсэн 6 хэмжилт хийж, хаврын амьдын жин, ээмэгжүүлж бүртгэлжүүлэлт хийж ажиллаа. Дээрх ямааг <http://nlis.mofa.gov.mn/nlismanagement/> Малын үндэсний бүртгэл мэдээллийн системд бүртгэх ажил явагдаж байна.

Малчдад урамшуулал олгсон тухай: “Тэмээ” дэд хөтөлбөрийн хүрээнд 14 сумын 1126 толгой ботго бойжуулсан 363 малчин, мал бүхий өрхөд 22,5 сая төгрөгийн урамшууллыг Төрийн банкаар дамжуулан малчдад олгож эхэллээ.

Дээрх арга хэмжээг 6 дахь жилдээ зохион байгуулан ажиллаж байна.

ГАЗАР ТАРИАЛАН:

Тариалангийн талбайг хашаажуулах тухай: Аймгийн хэмжээнд тариалангийн талбайг хашаажуулж, хөрс хамгаалах арга хэмжээ авч ажиллаж буй 5 сумын 17 аж ахуйн нэгжийн 227 км хашааг 2007-2019 оны хооронд байгуулсан судалгааг гарган ажиллаа. Үүнд: Улсын төсвийн 303,7 сая, төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар 45 км хашааг 2019 онд Халхгол сумын 11 аж ахуй нэгж хамрагдсан. Мөн хувийн хэвшлийн 695,0 сая, төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар 182 км хашааг байгуулан ажиллаж байна.

Төмс, хүнсний ногооны судалгаа:

Д/д	Сумдын нэрс	ААН иргэний нэр	Төмс	Хүнсний ногоо	Хүнсний ногооны төрөл			
					Байцаа	Сонгино	Манжин	Лууван
1	Хэрлэн сум	"Дорнод гурил" ХХК	80.0	0.0				
2		"Гантүрүү" ХХК	7.0	4.8	0.8	1.5	1.5	1.0
3		"Модунь шаньюй" ХХК	15.0	0.0				
4		"Дайхар булгийн өгөөж" ХХК	2.0	0.0				
5		"Өргөст ногоон хүлэмж" ХХК	2.0	2.6	0.4	0.4	1.3	0.5
6		"СЭМБО" ЗБН	4.0	4.8	1.0	1.0	0.3	2.5

7		"Асгат уул" ХХК	2.0	1.5	1.0		0.3	0.2
8		"Нутгийн тус" ХХК	0.2	0.0				
9		Тариаланч С.Баттулга	1.2	2.1	0.5	0.4	0.2	1.0
10		Тариаланч С.Энхтулга	0.0	1.6			0.3	1.3
11		Тариаланч Д.Ренчинзаяа	0.0	0.6			0.4	0.2
12		Тариаланч М.Хишигсүрэн	0.5	0.2				0.2
13	Баяндун сум	Иргэд	30.8	1.0				1.0
14	Чулуунхороот сум	Иргэд	0.4	0.0				
15	Гурванзагал сум	Иргэд	1.2	0.0				
16	Хөлөнбуйр сум	Иргэд	1.0	0.8	0.3	0.3		0.2
17	Дашбалбар сум	Иргэд	0.0			0.06	0.03	0.03
18	Баян-Уул сум	Иргэд	2.1					0.04
		Нийт дүн	149.4	20.2	4.0	3.7	4.3	8.2

ХХААХҮ-ийн сайд Аймгийн Засаг даргатай байгуулсан гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 2020 онд үр тариа, төмс, хүнсний ногооны тариалалт, уринш боловсруулалтын төлөвлөгөөг сум бүрийн түвшинд хуваарилан хүргүүлэв. Үүнд:

2020 оны төлөвлөгөө	Нийт үр тариа (га-аар)	Үр тариа таримлын төрлөөр (га-аар)				Бусад таримал (га-аар)				Нийт тариалах талбай (га-аар)	Уриншийн төлөвлөгөө (га-аар)
		Буудай	Арвай	Овьёос	Бусад үр тариа	Тосны ургамал	Малын тэжээл	Төмс	Хүнсний ногоо		
Тариалах талбай (га-аар)	22600	18500	300	300	3500	4500	2500	161	117	29878	25000
Га-ийн ургац (цн-ээр)	12.0	12.0	12.0	10.0	12.0	8.0	20.0	120.1	119.9		
Хураан авах ургац (тн-аар)	27060	22200	360	300	4200	3600	5000	1934	1403		

Хөдөө аж ахуйг дэмжих сангийн ажлын албаны 2020 оны 03 дугаар сарын 11-ний өдрийн 01/68 тоот албан бичгийн хүрээнд 2020 онд тарих үрийн буудайн захиалга, нөөцийн судалгааг тариалангийн аж ахуйн нэгж тус бүрээр гарган хүргүүлэв. Үүнд: Халхгол, Баянтүмэн, Баян-Уул, Баяндун, Дашбалбар, Чойбалсан сумдад үр тарианы 18 аж ахуйн нэгж, 1 иргэн 23,8 мянган га-д улаан буудай тариалахаар төлөвлөсөн бөгөөд 2612 тн үрийн нөөцийг бүрдүүлж, 1108 тн дутагдах үрийг ТЭДС-гаас олгох нөхцөлөөр авах саналыг хүргүүлсэн

ХҮНСНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН ЧИГЛЭЛЭЭР.1

Хүнсний бүтээгдэхүүний үнэ: 2020 оны 01 сарын 28-ны өдрөөс 2020 оны 03 дугаар 31-ны өдрийг хүртэл хүнсний 19 нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үнийг 8 цэгээс авч 7 хоног бүрийн Лхагва гарагт ЗДТГ-т хүргүүлж ажилласан.

Хүнсний бүтээгдэхүүний нөөцийн судалгаа: Хүнсний бараа бүтээгдэхүүний үйлдвэр, худалдаан дахь үлдэгдлийн судалгаа, нөөцийн мэдээ болон гамшгийн үеийн 100 хоногийн хүнсний бүтээгдэхүүний судалгааг 14 сумаас авч орон нутгийн хүн амын тоонд харьцуулан гаргаж 7 хоног бүрийн баасан гарагт ХХААХҮЯ-нд хүргүүлсэн.

Гамшгийн үеийн бэлэн байдлыг хангах зорилгоор хорио цээрийн дэглэм тогтоосон үед хүн амыг хүнсний гол нэрийн бүтээгдэхүүнээр хангах гэрээ байгуулсан аж ахуйн нэгжийн судалгааг 14 сумаас авч нэгтгэлээ.

Тамхины зөвшөөрөлтэй иргэн, аж ахуйн нэгжийн судалгааг 14 сумаас авч нэгтгэн АЗДТГ-ын ХОХБТХ-т хүргүүлээ.

Аймгийн Засаг даргын 2020 оны 172 дугаар захирамжаар ажлын хэсэг байгуулагдсан аймгийн хүн амын “Гамшигийн үеийн хүнсний гол нэрийн бүтээгдэхүүн”-ийг тооцож гаргаж байна.

ЖИЖИГ, ДУНД ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН ЧИГЛЭЛЭЭР:

Үйлдвэржилт 21:100 хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн тайлан ХХААХҮЯ-ны Хөнгөн үйлдвэрийн бодлого зохицуулалтын газарт хүргүүлсэн.

Жижиг, дунд үйлдвэрийг хөгжүүлэх зорилгоор Сум хөгжүүлэх сан, Хас, ЖДҮХС 2016-2019 онд олгосон нийт зээлийн судалгааг гаргаж, аймгийн Засаг даргын Тамгын газарт хүргүүлсэн.

Сум хөгжүүлэх сангийн 2019 оны зээлийн авлагын мэдээг 13 сумаар гаргаж, ХХААХҮЯ-ны Жижиг, дунд үйлдвэр, хоршооны бодлого зохицуулалтын газарт хүргүүлсэн.

Шинэ төрлийн коронавирусийн улмаас үүсч болох эрсдлийг тооцож, амны хаалт үйлдвэрлэх боломжтой оёдолчдын судалгааг 14 сумаар гаргаж, аймгийн онцгой комисст хүргүүлсэн.

Үйлдвэрлэл, худалдаа, үйлчилгээний албаны 2020 оны үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг гаргаж, ВЕСТ төслийн ажилтанд хүргүүлсэн.

Арьс, шир, түүхий эдийн үнэ ханшийн мэдээг 7 хоног бүрийн пүрэв гарагт ХХААХҮЯ-ны Хөнгөн үйлдвэрийн бодлого зохицуулалтын газарт хүргүүлсэн.

МАЛ ЭМНЭЛЭГИЙН ЧИГЛЭЛЭЭР:

Аймгийн хэмжээнд халдварт, гоц халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх дархлаажуулалтанд давхардсан тоогоор 8,3 сая толгой малыг хамруулах төлөвлөгөөтэй байна. **Үүнд:**

- Шүлхий өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд 6,5 сая толгой мэдрэмтгий мал сүрэг
- Хонины цэцэг өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд 554,5 мянган толгой хурга
- Бог малын мялзан өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд 886,3 мянган толгой төл мал
- Зооноз халдварт бруцеллёз өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд 576,7 мянган толгой зөвхөн охин төл мал
- Мал эмнэлгийн халдваргүйтгэлийг 200,000 м² талбайд хийж гүйцэтгэнэ.

Мал эмнэлгийн үйл ажиллагааны дотоод хяналт:

МЭЕГ-ын 2019 оны 01 дүгээр сарын 29-ний өдрийн 118 тоот албан даалгавар, аймгийн Засаг даргын 2020 оны А/122 дугаар захирамжийн хэрэгжилтийг орон нутагт шалгах, хяналт тавих илэрч буй зөрчил дутагдлыг газар дээр арилгуулах зорилгын хүрээнд МЭЕГ-ын 2020 оны 03 дугаар сарын 17-ны өдрийн 03 дугаар удирдамжаар Баян-Уул, Сэргэлэн, Цагаан-овоо сумдын Мал эмнэлгийн тасгийн 2020 оны төлөвлөлт, дээрх сумдын 23 малчин өрхийн эрүүл мэндийн дэвтэрт 2019 онд гоц халдварт, халдварт, паразит өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, мал эмнэлгийн ариутгал халдваргүйжүүлэлт, өвчний оношлогоо шинжилгээ, түүхий эд бүтээгдэхүүний эрүүл ахуйн баталгаажуулалт хийгдсэн эсэхэд хяналт тавьж үнэлэлт дүгнэлт өгч ажилласан.

2020 оны орон нутгийн халдварт өвчний урьдчилгаа болох 42 сая төгрөгийн санхүүжилтийг хувийн хэвшлийн мал эмнэлгийн үйлчилгээний нэгжүүдэд шилжүүлэн ажилласан.

Мал, амьтны халдварт өвчний гаралт, бүртгэгдсэн байдал:

Матад сумын 1 дүгээр багийн “Төмөр замын хоолой” гэх газар нутаглах малчин Ж.Лхамсүрэнгийн суурьт 2020 оны 02 дугаар сарын 23-ны өдөр боом өвчний шинж тэмдэг илэрч, сумын Засаг даргын 2020 оны 02 дугаар сарын 23-ны өдрийн А/24 дүгээр захирамжаар “Хязгаарлалтын дэглэм” тогтоож, аймгийн МЭАЦЛ-ийн шинжилгээний дүнгээр боом өвчин илрээгүй тул сумын Засаг даргын 2020 оны 03 дугаар сарын 02-ны өдрийн А/34 дүгээр захирамжаар “Хязгаарлалтын дэглэм”-ийг цуцалсан.

Булган сумын 3 дугаар багийн нутаг “Баруун хавцал” гэх газар нутаглах малчин Ш.Гантулгын суурьт 2020 оны 03 дугаар сарын 03-ны өдөр 1 толгой үхэр боом өвчний шинж тэмдэг илэрч, сумын Засаг даргын А/29 дүгээр захирамжаар

“Хязгаарлалтын дэглэм” тогтоож, 2020 оны 03 дугаар сарын 04-ний өдөр шинж тэмдгээр өвчилж хорогдсон үхрийн сэг зэмийг 3*4 харьцаа нүх ухаж заавар журмын дагуу булж устгаж, 510м² талбай бүхий малын хашаа хороог ариутган халдваргүйжүүлж, 107 толгой үхэрт эрүүл мэндийн үзлэг хийж өвчнөөс сэргийлэх вакцинд хамруулж ажилласан. Аймгийн МЭАЦЛ-ийн 2020 оны 03 дугаар сарын 04-ний өдрийн 20-35 дугаартай шинжилгээний дүнгээр боом өвчин илрээгүй, дахин нэмэгдэж мал өвчлөөгүй тул сумын Засаг даргын 2020 оны 03 дугаар сарын 10-ны өдрийн А/25 дүгээр захирамжаар “Хязгаарлалтын дэглэм”-ийг цуцалсан.

Халхгол сумын Цогтсүмбэр багийн Баялаг хорооллын голд галзуу өвчний шинж тэмдэг илэрсэн 1 золбин нохойноос дээж авч шинжилгээнд хамруулахад МЭАЦЛ-ийн 2020 оны 03 дугаар сарын 04-ний өдрийн 20-33 дугаартай шинжилгээний дүнгээр “Мал, амьтны халдварт галзуу” өвчнөөр өвчилсөн болох нь тогтоогдсон тул сумын Засаг даргын 2020 оны А/29, 32 дугаар захирамжуудаар “Хязгаарлалтын дэглэм тогтоон” өвчинтэй тэмцэх арга хэмжээ зааврын дагуу явагдаж өвчилсөн нохойтой харьцсан Цогтсүмбэр, Ялалт багийн нутаг дэвсэр дэхь Баянхошуу, Бага Баянхошуу, Баялаг гэх газруудын байршилд 77 нохойг зориудын аргаар буудаж устгаж устгалын цэгт булж устган халдваргүйжүүлж, сумын хэмжээнд 74 айл өрхөд галзуу өвчнөөс сэргийлэх сэрэмжлүүлэг анхааруулга өгч ажилласан. Өвчлөл гарсан бүс нутагт дахин нэмэгдэж зэрлэг ан амьтан, нохойны өвчлөл гараагүй тул сумын Засаг даргын 2020 оны 03 дугаар сарын 20-ны өдрийн А/36, 37 дугаар захирамжуудаар “Хязгаарлалтын дэглэм”-ийг цуцалсан.

Баянтүмэн сумын 4 дүгээр багийн “Нуга” гэх газар нутаглах малчин Б.Сумъяагийн суурьт 2020 оны 03 дугаар сарын 05-ны өдөр 2 үхэрт дуут өвчний шинж тэмдэг илэрч, аймгийн МЭАЦЛ-ийн 2020 оны 03 дугаар сарын 09-ний өдрийн 20-37 дугаартай шинжилгээний дүнгээр “Дуут хавдар” өвчин оношлогдсон тул сумын Засаг даргын 2020 оны А/28 дугаар захирамжаар тухайн бүс нутагт “Хязгаарлалтын дэглэм” тогтоон өвчинтэй тэмцэх арга хэмжээг зохион байгуулан ажилласан. Өвчлөл гарсан бүс нутгийн 5 км радиус дахь 6 өрхийн 556 үхэрт эрүүл мэндийн үзлэг хийж, дуут хавдар өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх дархлаажуулалтанд хамруулж, үхсэн 2 толгой үхрийн сэг зэмийг шатааж, булж устган халдваргүйжүүлэн ажилласан. Өвчний бүсэд дахин нэмэгдэж малын өвчлөл гараагүй тул, мал сүрэгт эрүүл мэндийн үзлэг, эцсийн халдваргүйтгэл хийж сумын Засаг даргын 2020 оны А/31 дүгээр захирамжаар “Хязгаарлалтын дэглэм”-ийг цуцалсан.

Матад сумын 5-р багийн нутаг “Даамай” гэх газар нутаглах малчин Х.Үнэнчулууны суурьт 2020 оны 03 дугаар сарын 11-ний өдөр 1 толгой үхрийн шүлс гоожиж, гэдэс татаж, хэл улайж, биеийн халуун 39-40 градустай байгаа талаар заставын малын их эмч Эрхэмбаяр дуудлага өгсөн. Дуудлагын дагуу Мал, амьтны эрүүл мэндийн албыг хуралдуулж үүссэн нөхцөл байдлыг танилцуулан 03 дугаар сарын 12-ны өдөр МЭАЦЛ-ийн эрхлэгч Э.Түвшинбаяраар ахлуулсан 4 хүний

бүрэлдэхүүнтэй ажлын хэсгийг томилон газар дээр нь ажиллаж 4 үхрийг ялган тусгаарлан шинжилгээнд шаардагдах дээжийг авч ажилласан.

Авсан дээжинд хийсэн аймгийн МЭАЦЛ-ийн 2020 оны 03 дугаар сарын 16-ны өдрийн 20-38 дугаартай шинжилгээний дүнгээр Мал, амьтны халдварт "Галзуу" өвчин болох тогтоогдсон тул сумын Засаг даргын 2020 оны 03 дугаар сарын 12-ны өдрийн А/30 дугаар захирамжаар "Хязгаарлалтын дэглэм тогтоосон. Өвчинтэй тэмцэх арга хэмжээ 15 хоногтоо үргэлжилж байна.

Халдваргүй өвчний талаар:

Аймгийн хэмжээнд 2020 он гарсаар халдваргүй өвчин 3 сумын 10 багийн 34 малчин өрхийн өвчилсөн-85, хорогдсон-30, эдгэрсэн-55 үхэрт эмчлэн сэргийлэх арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэн ажиллаж байна. Бодис солилцооны хямралын өвчнөөс эмчлэн сэргийлэх үйлчилгээтэй "Буферфос" бэлдмэлийг УМЭАЦТЛ-с 60 литрийг захиалж өвчлөл илрээд байгаа Сэргэлэн, Булган, Хэрлэн, Баянтүмэн, Хөлөнбуйр сумдад 45 литрийг хуваарилаад байна.

Ариутгал халдваргүйжүүлэлт: Мал эмнэлгийн газрын даргын батласан малынгоц халдварт өвчний болзошгүй эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх зөвлөмжийн хүрээнд Хэрлэн суманд үхрийн фермийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг 6 өрхийн 1130м² талбайд ариутгал халдваргүйтгэл хийж ажилласан.

Бусад ажлын талаар:

Мал эмнэлгийн ерөнхий газрын Мал, амьтны эрүүл мэндийг хамгаалах газрын дарга Т.Тунгалаг 14 сумын албан хаагчидтай онлайн хурал, сургалтыг 2020 оны 03 дугаар сарын 24-ний өдөр зохион байгуулж албан хаагчдад мэдээ, мэдээлэл өгч ажилласан.

"Дорнод мал эмнэлэг" байгууллагын албан ёсны хуудсанд 03 дугаар сард дотоод ажил, Мал эмнэлгийн тасаг, Мал эмнэлгийн үйлчилгээний нэгжийн авч хэрэгжүүлсэн ажлын талаарх 8 мэдээллийг олон нийтэд хүргэж ажилласан.

Мал эмнэлгийн ерөнхий газраас өгсөн чиглэл, үүрэг даалгаврын дагуу газрын албан хаагчдыг өндөржүүлсэн бэлэн байдлын үед хариуцлагатай жижүүр хийх хуваарийг боловсруулж албан хаагчдыг 08 цагаас 17 цагийн хооронд хийж гүйцэтгүүлж, МЭЕГ-ын хариуцлагатай жижүүрт цаг үеийн байдлаар мэдээлэл өгч ажиллаж байна.

Стандарт, хэмжил зүйн хэлтэс нь Стандартчилал, тохирлын үнэлгээний тухай хууль, Хэмжлийн нэгдмэл байдлыг хангах тухай хуулийн хэрэгжилтийг ханган 2019 оны гүйцэтгэлийн гэрээнд тусгагдсаны дагуу дараах ажлыг гүйцэтгэв. Үүнд:

"Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хууль", Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны 291 дүгээр тогтоол, "Баталгаажуулалтын шинжээчийн дүрэм батлах тухай" Стандарт, хэмжил зүйн газрын

даргын 2019 оны А/99 дүгээр тушаалыг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд тус хэлтсийн баталгаажуулалтын шинжээч шаардлага хангасан 9 аж ахуйн нэгж, иргэний бүтээгдэхүүн, худалдаа үйлчилгээнд тохирлын үнэлгээ хийж орон тооны бус Баталгаажуулалтын зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлэв.

Хурлаар 9 аж ахуйн нэгжийн 9 худалдаа, үйлчилгээний газар хамрагдаж, нийт 9 худалдаа, үйлчилгээний газруудад тохирлын гэрчилгээ олгосон

Үйлчилгээ			
д/д	Нэр төрөл	Тоо хэмжээ	тайлбар
1	Хүнсний дэлгүүр	8	3 дугаар хурал
2	Хүнсний агуулах	2	-
3	Баар	1	-
	Нийт	11	

Дотоодын үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн				
д/д	Нэр төрөл	Иргэн, аж ахуй йнэгж	Тоо хэмжээ	тайлбар
1	Жигнэмэл, чанамал бүтээгдэхүүн	1	1	3 дугаар хурал
2	Хэрчсэн гурил	1	1	
3	Бууз, банш	1	1	
	Нийт 2 Аж ахуй нэгжийн 5 бүтээгдэхүүн			

- Экспортын бүтээгдэхүүн

д/д	Нэр төрөл	Тохирлын гэрчилгээ олгосон тоо	тайлбар
1	Хар тугалганы баяжмал	37	Шинь шинь ХХК
2	Цайрын баяжмал	60	
3	нийт	97 тохирлын гэрчилгээ олгосон	

Стандарт борлуулалт

д/д	Стандартын төрөл	ААН	Иргэн
1	MNS	6	-
2	ISO	1	-
5	нийт	10 ширхэг стандартаар үйлчилсэн	

- Хэмжил зүйн лаборатори:

Цахилгаан

д/д	Цахилгааны хэмжил	1 фаз	3 фаз
1	Цахилгаан тоолуур	-	
2	нийт		-

Механик, даралт, температур

д/д	Цулын хэмжил	Тоо ширхэг

1	Электрон жин 40 кг-аасдээш	1
2	Электрон жин 30 кг-хүртэл	20
3	Манометр	-
4	Эмнэлгийн механик жин	-
5	Эмнэлгийн жин	-
6	Авто пүү	2
7	Даралтын аппарат механик	-
8	Үнэт эдлэлийн жин	-
	Нийт	23 ширхэг баталгаажуулсан

Эзлэхүүн зарцуулалт

д/д	Хэмжих хэрэгслийн нэр	Хаяг	Тоо /ш/
1	Шатахуун түгээгүүр	Хэрлэн сум НИК	6
2	Лабораторийн шилэн хэмжүүр	Хэрлэн сум МХГ	22
3	Усны тоолуур	Хэрлэн сум айл өрх	10
4	Нийт	38 ширхэг баталгаажуулсан	

